

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

INPPA Centrul Teritorial Cluj

400118, CLUJ-NAPOCA STR.PAVEL ROȘCA NR.4 AP.15, TEL/FAX 0264-439450

e-mail : office@inppa-cluj.ro

<http://www.inppa-cluj.ro>

RELAȚIILE DINTRE AVOCAȚI. CONCURENȚA PROFESIONALĂ. RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ, CIVILĂ ȘI PENALĂ A AVOCAȚILOR *SUPORT DE CURS*

Lector Av. Rusu Călin Septimiu

I. RELAȚIILE DINTRE AVOCAȚI. CONCURENȚA PROFESIONALĂ

Relațiile dintre avocați sunt în primul rând guvernate de principiul respectării confrăților și a tuturor persoanelor cu care avocatul intră în relații profesionale, prevăzut expres în Codul Deontologic al avocatului român la art. 16. Principiul menționat presupune în esență exercitarea cu bună-credință, onestitate și respect a profesiei de avocat și include atât relațiile cu confrății avocați, cât și cu alți participanți la actul de justiție.

O reglementare specifică relației dintre avocați se regăsește în conținutul art. 27 din Codul Deontologic, prevedere care arată în primul rând că pe întreaga durată a activității profesionale, avocatul, în raporturile cu colegii avocați, va respecta reglementările profesiei, precum și dispozițiile prezentului Cod, manifestând colegialitate.

Alin. 2 arată că avocatul va depune diligențe să comunice în timp util la instanțe și către colegul avocat adversar orice circumstanță care-l împiedică, pe el sau pe clientul său, să dea curs la timp unei formalități ori să fie prezent la o oră prealabil fixată pentru desfășurarea unor activități profesionale.

Reglementarea *in extenso* a relațiilor dintre avocați se regăsește la art. 173-179 Statut. Astfel, art. 173 prevede că relațiile dintre avocați sunt bazate pe încredere și respect reciproc și impun un comportament adecvat menținerii reputației profesiei. Avocatul nu poate comunica autorităților jurisdicționale acte, note sau alte documente fără ca acestea să nu fi fost comunicate avocatului părții adverse, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel. Totodată, art. 174 prevede că avocatul nu poate nici să pretindă și nici să accepte din partea unui alt avocat sau din partea vreunui terț un onorariu, un comision ori vreo altă compensație pentru faptul că a recomandat un avocat unui client sau că a trimis un client la un avocat.

Statutul cuprinde reglementări exprese și cu privire la concurența profesională. Astfel, art. 175 statuează cu titlu general că avocații sunt obligați să își exercite activitatea cu bună-credință, potrivit uzanțelor cinstite, cu respectarea intereselor clienților și a cerințelor concurenței loiale. Constituie concurență profesională neloială orice act sau fapt contrar uzanțelor cinstite în activitatea avocațială. Este considerată ca fiind contrară uzanțelor cinstite utilizarea unor mijloace nelegale sau frauduloase pentru a elimina de pe piață ori a afecta poziția avocaților concurenți pe piață.

Art. 176 arată alin. 1 din Statut face trimitere la situații exprese care constituie concurență neloială, după cum urmează:

a) racolarea de personal, respectiv oferta agresivă de angajare a avocaților asociați, colaboratori sau salariați ori a altor angajați-cheie ai unui concurent;

b) racolarea clientelei, personal sau prin intermediul altor persoane;

c) divulgarea, achiziționarea ori folosirea unei informații confidențiale de către un avocat sau de către colaboratori ori angajați ai acestuia, fără consimțământul deținătorului legitim și într-un mod contrar uzanțelor cinstite;

d) încheierea de contracte prin care un avocat asigură serviciile sale unui client în mod avantajos, fie pentru a concura cu ceilalți avocați prin preturi reduse, fie pentru a determina clientul să racoleze și alți clienți pentru avocatul în cauză;

e) comunicarea sau răspândirea în public de către un avocat de afirmații cu privire la firma sa ori activitatea acesteia, menite să inducă în eroare și să îi creeze o situație favorabilă în dauna unor concurenți;

f) comunicarea, chiar făcută confidențial, sau răspândirea de către un avocat de afirmații mincinoase relative la un concurent sau cu privire la serviciile acestuia, afirmații de natură să dăuneze bunului mers al activității avocatului concurent;

g) oferirea, promiterea ori acordarea, mijlocit sau nemijlocit, de daruri ori alte avantaje asociatului, colaboratorului sau salariatului unui avocat pentru ca acesta să divulge informații confidențiale ori procedeele de lucru, pentru a cunoaște sau a folosi clientela concurentului ori pentru a obține alt folos pentru sine sau pentru altă persoană în dauna unui concurent;

h) deturnarea clientelei unui avocat prin folosirea legăturilor stabilite cu această clientelă în cadrul funcției deținute anterior la acel avocat;

i) concedierea sau atragerea unor asociați, colaboratori ori salariați ai unui avocat în scopul înființării unei entități concurente care să capteze clienții acelui avocat sau angajarea asociaților, colaboratorilor ori a salariaților unui avocat în scopul dezorganizării activității sale.

Art. 177 din Statut face trimitere la art. 89 din Legea 51/1991, astfel încât fapta de a:

a) folosire fără drept a unei firme, denumiri, embleme sau mărci de natură să producă confuzie cu cele folosite legitim de un alt avocat sau o altă formă asociativă de exercitare a profesiei;

b) punere în circulație de produse, servicii sau publicații cu conținut juridic plagiat, care aduc atingere drepturilor titularului și induc în eroare clientul asupra produsului ori serviciului furnizat;

c) producere în orice mod, punerea în circulație, depozitarea, oferirea spre vânzare sau vânzarea unor servicii ori publicații purtând mențiuni false privind denumirea, firma, emblema sau marca unui avocat ori alte tipuri de proprietate intelectuală, în scopul de a-i induce în eroare pe ceilalți avocați și pe clienți.

Conduitele prevăzute de art. 178 din Statut se vor sancționa conform art. 88, lit. e din Legea 51/1995, astfel:

a) încheierea între avocați de acorduri privind împărțirea pieței serviciilor profesionale;

b) participarea, în mod concertat, prin oferte trucate, la licitații sau la orice alte forme de concurs de oferte, pentru achiziționarea de servicii profesionale avocațiale;

c) limitarea sau împiedicarea accesului la clientelă și a libertății exercitării concurenței profesionale oneste între avocați.

se vor sancționa cu **excluderea din profesie**

II. RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ, CIVILĂ ȘI PENALĂ A AVOCATULUI

Este reglementată în Legea 51/1995 în art. 85-89, iar în Statut în art. 265 și urm. Art. 85 din Legea 85/1991 arată că avocatul răspunde disciplinar pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi sau ale statutului, pentru nerespectarea deciziilor obligatorii adoptate de

organele de conducere ale baroului sau ale uniunii, precum și pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei, ale corpului de avocați sau ale instituției.

Art. 88 din Lege enumeră sancțiunile disciplinare, anume:

- a) mustrarea;
- b) avertismentul;
- c) amendă de la 500 lei la 5.000 lei, care se face venit la bugetul baroului. Plata amenzii se va face în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive a hotărârii disciplinare. Neachitarea în acest termen atrage suspendarea de drept din exercițiul profesiei, până la achitarea sumei. Limitele amenzii disciplinare se actualizează periodic de către

Consiliul U.N.B.R., în funcție de rata inflației;

- d) interdicția de a exercita profesia pe o perioadă de la o lună la un an;
- e) excluderea din profesie.

Împotriva deciziei disciplinare pot declara recurs persoana interesată, decanul baroului și președintele uniunii, în termen de 15 zile de la comunicare.

Fapta săvârșită de avocat, în nume propriu sau în numele și pentru forma de exercitare a profesiei din care face parte, prin care se încalcă dispozițiile legii, ale statutului profesiei, deciziile obligatorii ale organelor profesiei la nivel național sau ale consiliului baroului în care avocatul este înscris sau în care acesta își are sediul secundar și care este de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei, ale corpului de avocați sau ale instituției constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit art. 88 din Lege.

Instanțele disciplinare sunt:

- a) comisia de disciplină a baroului;
- b) Comisia centrală de disciplină;
- c) Consiliul U.N.B.R., în plenul său, constituit conform art. 88 alin. (3) din Lege.

În fiecare barou se organizează și funcționează o comisie de disciplină, independentă de organele de conducere ale baroului prevăzute la art. 51 din Lege, alcătuită din 5 până la 11 membri, aleși de adunarea generală a baroului pe o perioadă de 4 ani. Membrii comisiilor de disciplină se aleg dintre avocații cu o vechime de minimum 10 ani în profesie.

În cadrul U.N.B.R. este organizată și funcționează Comisia centrală de disciplină. Comisiile centrale de disciplină este alcătuită din reprezentanții barourilor desemnați de adunările generale ale acestora. Fiecare barou are dreptul la câte un reprezentant ales de Congresul avocaților dintre candidații desemnați de adunările generale ale barourilor. Consiliul U.N.B.R., constituit ca instanță disciplinară, în plenum său, mai puțin cel în cauză, judecă recursurile declarate împotriva deciziilor pronunțate de Comisia centrală de disciplină, ca instanță de fond, și a încheierilor prevăzute la art. 90 alin. (1) și (2) din Lege. Unul dintre secretarii U.N.B.R., desemnat de Comisia permanentă a U.N.B.R., îndeplinește funcția de grefier al Consiliului U.N.B.R., constituit ca instanță disciplinară în condițiile alin. (1).

Regula generală de procedură în materie disciplinară este că plângerea îndreptată împotriva unui avocat se adresează consiliului baroului pe al cărui tablou avocatul figurează cu drept de exercitare a profesiei. Dacă avocatul este pensionar care își continuă activitatea în profesie, este incompatibil sau s-a retras din profesie, plângerea se adresează baroului în care avocatul este sau a fost înscris în tabloul avocaților. Consiliul baroului poate fi sesizat și prin modalitățile prevăzute la art. 86 alin. (2) și (3) din Lege sau se poate sesiza din oficiu, prin hotărâre consemnată în procesul-verbal de ședință.

Anchetarea abaterii disciplinare se efectuează de consiliul baroului. În acest scop, consiliul va desemna un consilier pentru efectuarea cercetării disciplinare prealabile. Dacă abaterea disciplinară s-a săvârșit pe raza unui alt barou, consiliul baroului poate decide efectuarea de cercetări, prin comisie rogatorie, de către consiliul baroului pe raza căruia s-a săvârșit fapta. Cercetările se efectuează după convocarea în scris, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, a avocatului cercetat, trimisă la sediul său profesional. Convocarea se poate face și prin înștiințare în scris, printr-un mijloc de comunicare ce asigură conservarea dovezii și a datei la care s-a făcut înștiințarea, ori prin luarea la cunoștință prin semnătură. Convocarea asigură efectivitatea dreptului la apărare a avocatului și contradictorialitatea procedurii disciplinare. Cercetarea se efectuează numai după încunoștințarea avocatului cu privire la obiectul anchetei disciplinare prin luarea la cunoștință a conținutului plângerii ori al sesizării. Avocatul cercetat poate da explicații scrise.

După efectuarea anchetei disciplinare, Consiliul U.N.B.R., respectiv consiliul baroului va decide, după caz, exercitarea acțiunii disciplinare, clasarea cauzei sau completarea cercetărilor. Soluția se comunică, în termen de cel mult 15 zile de la luarea deciziei prevăzute anterior, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin remitere directă, cu luare de semnătură, avocatului cercetat, la sediul profesional principal al acestuia, persoanei care a făcut plângerea, la domiciliul declarat de aceasta, precum și, prin adresă de comunicare, președintelui U.N.B.R.

În orice caz, conform art. 7 alin. (5) din Statut, avocatul nu răspunde disciplinar pentru susținerile, făcute oral sau în scris și cu respectarea normelor de deontologie profesională, din fața instanțelor de judecată, a altor organe de jurisdicție, a organelor de urmărire penală ori a altor autorități. Anterior anului 2019 această prevedere făcea referire la răspunderea penală, iar nu la răspunderea disciplinară.

Atragerea răspunderii disciplinare nu înlătură răspunderea penală sau civilă, respectiv administrativă a avocatului. În cazul în care o faptă care constituie abatere disciplinară este urmărită penal ori avocatul este trimis în judecată pentru respectiva faptă, procedura disciplinară este suspendată până la soluționarea definitivă a cauzei.

În privința răspunderii penale, art. 38 alin. (3) din Lege prevede că avocatul nu răspunde penal pentru susținerile formulate oral sau în scris în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală ori a altor organe administrative de jurisdicție, respectiv nu răspunde penal pentru susținerile în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor ori cu formularea apărării în acea cauză ori pentru susținerile făcute în cadrul consultațiilor verbale sau consultațiilor scrise acordate clienților, cu respectarea deontologiei profesionale.

În ceea ce privește procedura penală, trebuie reținut că efectuarea urmăririi penale referitoare la fapte cu caracter penal pretins a fi comise de către un avocat este în competența parchetului de pe lângă curtea de apel, iar judecarea acestor cauze se face de către curtea de apel, în acord cu art. 56 alin. (5) C.proc.pen. și art. 38 alin. (1) lit. d) C.proc.pen.

De asemenea, tot cu referire la dispoziții procedurale, potrivit art. 34 din Lege, o eventuală percheziție a avocatului, a domiciliului sau a cabinetului acestuia, respectiv ridicarea de înscrisuri și bunuri nu poate fi făcută decât de către procuror, iar, potrivit art. 228

alin. (4) din Statut, avocatul are obligația de a se opune percheziției domiciliului, a sediului profesional principal, secundar și a biroului de lucru, precum și percheziției corporale, cu privire la actele sau lucrările cu caracter profesional aflate în locurile sus-menționate ori asupra sa.

Totodată, avocatul este obligat să se opună și ridicării înscrisurilor și bunurilor constând în acte și lucrări cu caracter profesional, dacă nu sunt îndeplinite condițiile art. 35 din Lege. Avocatul are obligația ca, de îndată, să îl încunoștințeze despre cele întâmplate pe decanul baroului.

În ceea ce privește dreptul material, trebuie remarcată existența unei infracțiuni specifice, având un subiect activ special – avocatul: Asistența și reprezentarea neloială, faptă incriminată de art. 284 alin. (1) C.pen., care dă o valență penală vătămării intenționate a intereselor clientului, în înțelegere frauduloasă cu o persoană cu interese contrare. Înțelegerea frauduloasă în sine, săvârșită în scopul vătămării intereselor clientului, reprezintă și ea o infracțiune, incriminată ca atare la art. 284 alin. (2) C.pen.

Nu în ultimul rând, în conținutul art. 45 alin. (6) din Lege este incriminată o altă infracțiune specifică profesiei de avocat care implică divulgarea de către avocat, fără drept, a unei informații confidențiale din sfera privată a clientului său ori care privește un secret operațional sau comercial care i-a fost încredințat în virtutea aceleiași calități sau de care a putut să ia cunoștință în timpul desfășurării activităților specifice profesiei. Incriminarea acestei infracțiuni se suprapune parțial cu incriminarea infracțiunii prevăzute de art. 227 C.pen., divulgarea secretului profesional, însă această din urmă infracțiune are limitele de pedeapsă mai mici, se urmărește doar la plângerea prealabilă a persoanei vătămate și impune ca divulgarea să fie „de natură să aducă un prejudiciu unei persoane”.

În același timp, art. 45 alin. (8) din Lege prevede o cauză justificativă (autorizarea legii) cu privire la săvârșirea de către avocat a infracțiunii de nedenunțare (art. 266 C.pen.) față de infracțiuni despre care ia cunoștință în exercitarea profesiei, cu excepția infracțiunilor de omor, ucidere din culpă ori altă infracțiune care a avut ca urmare moartea unei persoane, infracțiunilor de genocid, contra umanității sau de război contra persoanelor, respectiv infracțiunilor prevăzute de art. 32-38 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

INPPA Centrul Teritorial Cluj

400118, CLUJ-NAPOCA STR.PAVEL ROȘCA NR.4 AP.15, TEL/FAX 0264-439450

e-mail : office@inppa-cluj.ro

<http://www.inppa-cluj.ro>

combaterea terorismului. Teza finală a articolului ante-evocat instituie și o cauză de nepedepsire pentru avocatul care nu denunță una dintre infracțiunile de mai sus, însă care previne săvârșirea infracțiunii sau consecințele acesteia.

În ceea ce privește răspunderea civilă a avocatului, se remarcă obligația avocatului de a încheia o poliță de asigurare profesională, stabilită de art. 41 din Lege. Această obligație este dezvoltată în cuprinsul Statutului profesiei, unde sunt stabilite condițiile și suma minimă pentru asigurare, în funcție de forma de exercitare a profesiei (art. 231 din Statut).

Răspunderea profesională include acoperirea daunelor efective suferite de client și rezultate din exercitarea profesiei cu nerespectarea prevederilor Legii, ale Statutului și a regulilor deontologice.

În fine, este de menționat că, la fel ca în cazul răspunderii civile „de drept comun”, este posibilă limitarea răspunderii avocatului față de client, prin inserarea unor clauze specifice în contract, însă orice clauză prin care avocatul este exonerat total de răspundere profesională este considerată nescrisă (art. 119 alin. (4) din Lege).

SPETE

SPEȚA 1

Pe rolul Comisiei centrale de disciplină din cadrul Uniunii Naționale a Barourilor din România a fost înregistrat recursul declarat de avocat OC. împotriva hotărârii nr. X/26 februarie 2019, pronunțată în dosarul nr. Y/2019 de către Comisia de disciplină a Baroului A. Comisia de disciplină a baroului fusese sesizată cu acțiunea disciplinară împotriva domnului avocat O.C., cu motivarea că acesta, primit în profesia de avocat prin decizia nr. XXXX/14.06.2019 și ca urmare a cererii sale, a fost înscris pe Tabloul avocaților definitiv, însă nu și-a achitat, până la data sesizării (04.06.2019) taxele și contribuțiile profesionale. Analizând actele depuse, Comisia de disciplină a constatat că domnul avocat O.C. a depus la Barou cu nr. xXXx/4.09.2018 o declarație că încetează activitatea salarizată de consilier juridic până la 1.10.2018. Ca urmare, a fost emisă decizia nr. xxxx/11.10.2018 de primire în Baroul A., activitatea urmând s-o desfășoare în cadrul Cabinetului Individual de Avocatură O.C. În această situație, a primit insigna, legitimație și formulare tipizate.

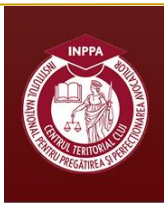
În realitate însă, dl. avocat O.C. a continuat activitatea salarizată. Față de această situație, s-a reținut ca dl. av. O.C. s-a sustras obligațiilor profesiei de avocat, încălcând și prevederile legale care-i interziceau să presteze o activitate salarizată.

Comisia de disciplină, prin hotărârea recurată, a admis în parte acțiunea disciplinară și a dispus excluderea din profesie a dlui avocat O.C.

În recursul său, avocatul O.C. motivează că acțiunea disciplinară este prescrisă, neputând fi exercitată peste termenul de un an de zile de la comiterea faptei; susține că nu a renunțat la activitatea salarizată „din lipsa posibilităților materiale”.

Recursul a fost respins prin decizia disciplinara nr. X/19 noiembrie 2004.

- 1. Analizați pe scurt hotărârea Comisiei Centrale de Disciplină**
- 2. Prezentați dispozițiile cuprinse în Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și Statutul profesiei de avocat incidente în speță.**
- 3. Analizați principiile activității avocațiale pe care le considerați a fi încălcate.**

SPEȚA 2

Comisia de disciplină a Baroului X a fost sesizată, de către Consiliul Baroului, cu acțiunea disciplinară împotriva avocatului A.B., la data de 15 decembrie 2019. În acțiunea disciplinară s-a reținut că petenta M.E. a formulat la 10 noiembrie 2019 o reclamație prin care a arătat că l-a angajat pe dl. avocat A.B. pentru a-i acorda asistență juridică și consiliere fiului său, arestat preventiv în dosarul xxx/2018 al Tribunalului X; că nu s-a prezentat la niciunul din cele 3 termene acordate în cauză.

La data de 12 noiembrie 2008 Tribunalul X a sesizat Consiliul Baroului X, solicitând luarea măsurilor legale împotriva avocatului A.B. care, în ciuda faptului că avea calitatea de avocat stagiar, a depus împuternicire avocațială de asistență juridică în dosarul nr. Xxx/2008 al Tribunalului X pentru inculpatul arestat M.I.; mai mult, acesta a lipsit la 3 termene acordate de instanță; atitudinea sa a făcut să înceteze delegația din oficiu emisă de Barou pentru un avocat definitiv, ceea ce a determinat lipsirea inculpatului de asistența juridică obligatorie. Tribunalul a considerat că avocatul a încălcat prevederile art. 22 alin. 1 din Legea nr. 51/1995.

Cu ocazia anchetei disciplinare desfășurate de Consiliul Baroului în cauză au fost convocate petenta și avocatul cercetat, care a dat și explicații scrise, a fost consultat dosarul nr. xxx/2018 al Tribunalului, ocazie cu care a fost întocmită nota de constatare de către consilierul desemnat cu această atribuție; au fost depuse contractul de asistență juridică și chitanța de încasare a onorariului de avocat. În fața instanței disciplinare, la cererea avocatului A.B., a fost audiată d-na O.P., avocatul îndrumător, care a arătat ca a lipsit, din motive de sănătate (suferind o intervenție chirurgicală), o perioadă mai îndelungată de timp (de circa 3 luni) și că, în aceste condiții, fiind lipsit de îndrumare și de venituri, dl. avocat A.B. a încheiat contractul de asistență cu petenta M.E. Petenta M.E. și-a retras plângerea la 15 ianuarie 2020, motivând că i s-a restituit în întregime onorariul plătit și nu mai are alte pretenții.

În concluziile sale în fața instanței disciplinare avocatul AB a solicitat încetarea acțiunii disciplinare, motivând că nu a săvârșit fapta pentru care a fost sesizată Comisia de disciplină.

- 1. Estimați și argumentați soluția Comisiei de Disciplină**
- 2. Care sunt căile de atac ce pot fi exercitate împotriva hotărârii Comisiei de Disciplină.**

SPEȚA 3

Sunteți contactați, la cabinet, de doamna X, pensionară din București, care vă face dovada cu documente, că este moștenitoarea proprietarilor imobilului situat în București, str.I.L. Caragiale, nr. 75, sector 2, ca a fost preluat de către stat în baza Decretului 92/1950.

De asemenea, vă informează că, de întregul caz, se ocupă avocatul Y din cadrul Baroului București, care, de peste 5 ani de zile, îi spune să stea liniștită, că întreaga problemă se va rezolva.

Verificând evidențele, constatați că, pentru imobilul respectiv nu a fost formulată Notificare în baza Legii 10/2001.

Doamna X vă informează că are venituri extrem de reduse, dar că este dispusă să semneze orice fel de contract cu dvs. atât timp cât îi rezolvați problema.

Vă rugăm să precizați:

- **Dacă preluați cazul și de ce.**
- **Ce onorariu percepeți.**
- **Cum rezolvați relația dintre doamna X și av. Y**